

2005

MAREK ŠINDELKA [*1984]
Strychnin a jiné básně /Paseka/

X X X

maminka nabourala na dálnici
anděl smrti
se vlnil na boku auta
pohyboval se rychle
sto čtyřicet kilometrů v hodině
obtékal karoserii
měl drápy jako holub
těmi se dostal dovnitř
když se auto dotklo svodidel

Úryvek z recenze

Šindelkovy lehce melancholické průzkumy tajemství, která uvízla mezi člověkem a krajinou, člověkem a zvířetem, člověkem a nocí nebo člověkem a tichem, se dějí v průsečíku dozrívajících dětských fantazií („žili jsme na tajných plážích / ve starém domě“) a zjevující se obludy dospělosti. Některé verše mají evokační sílu příbuznou dílům raného německého expresionismu („ve vzduchu byly nemocné plíce“), jiné vyvolávají dojem skutečnosti jako nepřetržitého přeludného reje, v němž se čas i prostor rozpouští... /[Radim Kopáč](#)/

Cena Jiřího Ortena

Další knihy

Chyba (2008; novela) /Pistorius & Olšanská/; komiksová verze 2011 /Lipník/

Více informací o autorovi: <http://www.czechlit.cz/autori/sindelka-marek/>

2006

LADISLAV ZEDNÍK [*1977]
Zahrada s jabloněmi a dvěma křesly /Argo/

Dva obrazy zrcadla

Zavěším zrcadlo –
vyplním niku svou oživlou bystou;
vzpomenu nespočet dlaní,
které v ní tesaly konečný tvar;

a půjdu drásat
do tvé.

Zavěším zrcadlo,
nalepím tvář jako známku na skleněný dopis;

na papír z utkvělé páry
– dřív než ho topení rozklízí –
napíšu o tobě báseň,

zrcadlově obrácenou.

Anotace

Sbírka zahrnuje básně z období 2002–2004 a je autorovým knižním debutem. Témata sbírky jsou tradiční, nicméně prostřednictvím pestré a bohaté obraznosti se smyslem pro detail je autor uchopuje neotřele. Básně jsou prostoupeny plynutím, nevyhnutelným tokem času, v němž jsou nám zprostředkovávána krátká impresivní zastavení a ohlédnutí v niterných zahradách znaveného, avšak nikoliv umdlělého chodce.

Nominace na Magnesii Literu za poezii

[Autorský přednes básně Neosvětli hlas](#) /DenikReferendum.cz: Nedělní chvilka poezie. Díl 44./

2006

MIROSLAV OLŠOVSKÝ [*1970]

Záznamy prázdnost /Dauphin/

LI.

Zápas

Každým úderem času

A den ode dne
únavnější

A každé jeho ukončení
je přiznáním

Každou přibývajícím
Každým zazněním

Pozice zde je stále
zřejmější:

Úryvek z recenze

Olšovského osmdesátistránkový knižní debut pokrývá čtrnáct let tvorby (1990-2003); už to samo je nezvyklé, vždyť spíše dnes narazíme do básníků, kteří za sebou v pětatřiceti mají deset sbírek. Olšovský počkal a čtenář je jeho trpělivostí odměněn – to, co se do výběru dostalo, je až na pár spornějších textů výjimečně hutné a s ohledem na široké časové rozpětí také překvapivě sourodé. [...] Olšovský mne svými *Záznamy prázdnost* snad nejvíce upomíná na skupinu Grand Jeu a její členy Rogera Gilberta-Lecomta či Reného Daumala, v českém kontextu pak samozřejmě na jejich propagátora Miloslava Topinku. To, co se však těmto třem daří spíše teoreticky pojmenovávat, dokáže Olšovský zhmotnit přímo v básnickém textu a ve srovnání s Grand Jeu o poznání nenásilněji a věcněji. /[Jan Němec](#)/

Další knihy

Průvodce krajinou (2011) /Dauphin/

VI.

cest: ou
mí
jení zvuk
ů

zaznamenávání
p o h y b u

„Dorozumívání

XIX.

vá (hání

I.

Dozadu se zrcá (dlí) prostor

II.

Ruka vy, klenula oblouk

III.

Prostorem proniká vítr
Ví! ření

IV.

Vodní nebe
Po zemi roz (házené střepy

/Podoby; úryvek/

/Komponované věty II; úryvek/

Anotace

Básnická sbírka *Průvodce krajinou* se skládá ze čtyř cyklů: *Průvodce krajinou*, *Podoby*, *Komponované věty II.* a *Komponované věty I.* Všechny čtyři cykly zahrnují minimalistickou poezii z let 1990 až 1993 (časově tedy předchází prvotně *Záznamy prázdnost* – pozn. VK). Jsou inspirovány čínskou poezií (Chan Šan, Wang Wej apod.) a také moderní evropskou konkrétní poezií nebo lettrismem (dadaisté, Ladislav Novák, Jiří Kolář atp.). Kniha se snaží v čtenáři navodit různé podoby krajin a provést jej jejich prostorem.

Další informace a ukázky: <http://www.czechlit.cz/nove-knihy/pruvodce-krajinou/>

2006

IRENA VÁCLAVÍKOVÁ / ŠŤASTNÁ [*1978]

Zámlky /Host/

Ráno

Krajina křikne
hrozbu
a pole poleje se
nechtě
bílou kávou.
Řeka posnídá
dvě ryby
a zařve pořekadlo
pro dnešní den.

Lidé na kraji pole
smýkají řepy.

Anotace

Sbírka Ireny Václavíkové je pojmenovaná přesně – *Zámlky*. Verše mají nejčastěji podobu vět. Zdánlivě prostá větňá vyjádření, s nepřehlédnutelným epitetem, mají přesvědčivou sílu obrazu. Hlásková seskupení rezonují s atmosférou veršů. V barvách je ukryto nevyslovitelné. Epiteta nejsou efektní. Obrazy nejsou exotické. Autorka vnímá rozjitřenými smysly. Sděluje základní prožitky. Je spřízněna s krajinou. Blízká a opakovaná témata jsou jako pavučina. Slova rozepjata od útku k útku však nemají podobu mámivého pápěří.

Další knihy

Všechny tvoje smrti (2010) /Literární salon/

Více informací o autorce: <http://www.czechlit.cz/autori/stastna-irena/>

2007

JONÁŠ HÁJEK [*1984]

Suť /Agite/Fra/

Souřadnice

Trhání švestek před obzorem jakéhokoli města.
Slibné začátky. Náměty, výčty a hluk letadla.
Tělo-průrva. Sny, kterých by ses měl děsit.

Anotace

Po dlouhé době opět básnický debut, v němž máme co do činění s autorem hotovým, s autorem, který neřadí svou básnickou sbírku publikováním nedodělaných a netrpělivých „náčrtků“.

Cena Jiřího Ortena

Další knihy

Vlastivěda (2011) /Agite/Fra/

[Autorský přednes básně Ruína](#) /DeníkReferendum.cz: Nedělní chvílka poezie. Díl 2./

Více informací o autorovi: <http://www.czechlit.cz/autori/hajek-jonas/>

2007

VIKTOR ŠPAČEK [*1977]

Stíny a případy /Literární Salon/

Co drží Nizozemí (2010) /Fra/

Tady je tady

Je to jen křídou obtažený kruh.
A možná že už kolem netrpělivě obšlapuje
jiný, radostnější svět. Ale tady je tady,
scéna vymezená jak kruhem světla z reflektoru,
a do tmy nevidět,
tak dlouho takhle chvíle...

Sesuvná chvíle, co mi vždycky představí
nějaké konečné dno

a vzápětí oznámí,
že může i hloub...

Možná že jindy je to jinak. Ale tady je tady,
a je mi to moc líto –
je mi srdečně jedno –
jestli jdeš vedle
pro kapesník
nebo se nadechnout...

Anotace

Jako by nás fotograf nutil udělat si představu o původu fotografie ne z ní samé, nýbrž z negativu: co Viktor Špaček vidí, je mu tak drahé, že to nevysloví, jen k tomu ukáže cestu.

Ukázky: http://www.literarni.cz/rubriky/ukazky/poezie/viktor-spacek-co-drzi-nizozemi-ukazka_8546.html
Autorský přednes 3 básní /DenikReferendum.cz: Nedělní chvíle poezie. Díl 10./

2008

JAKUB ŘEHÁK [*1978]

Světla mezi prkny /Agite/Fra/

Světla mezi prkny (ukázka)

Pomalu zamykáš svůj byt a jen letmo
míjíš lesk vypasených popelnic,
jejich cín jak svítí v hustém brlohu
tůjí, vlhkých od večerní pršky.
S křupáním podrážek vstupuješ
na šterkovité dno dvorku za čínžáky.
Kurníky černají, vítr ti do tváří
rozvíří škváru a prach.
Ty pěkné černovlasé holky
z rovnátky v ústech,
s droleným šterkem při okrajích
paží, jsou tu.

Kolena v prachu rdí se jim jako rty
o zábavě, je ale příliš brzy,
dech zavíraných vrat posílá je zpátky
do peřin.
Noc fouká do měděného potrubí,
dál čpavek z prádla na topení
stoupá k večeru, dál k nádražnímu
stánku Pod Lipami.
Pomalu roztáčíš svůj stroj,
zpěv o oblých hýždích.
Kurníky černají.
Je čas jít k plným hrncům.

Anotace

Běž a vyprávěj. / Nasad' oči, nos. Ukaž, že inkoust / teče z očí, že ubíhají roky.“ Těmito slovy končí Jakub Řehák svou první básnickou sbírku. Roky ubíhaly. Čas zanechal stopu na básnickových domech – hniloba, plesnivina, pavouci, rez. Z gymnazistek předposledního oddílu se staly ženy, které až magickým procesem pojmenování dosáhnou celistvosti bytí. Jinak v knize převládají – téměř surrealisticky – jednotlivé části (nahého) těla. Neživé se oživuje a živé se stává věcí. A tak se prolínají ženy a knihy – obojímu patří celá autorova láska. „Inkoust teče z očí“ „tam, kde končí pohled a začíná popis“. Pozorování a popis jsou neoddelitelné. Ačkoliv v básních dominuje léto a zima, popř. sníh, poledne a noc, tedy jednoznačnost času, čtenář si nikdy nemůže být jistý, jestli se děj (a něco se děje, i když „chybí“ slovesa) odehraje ve skutečnosti nebo ve snu. Je vždycky veden dál překypující autorovou fantazií a zvuky slov.

Více informací o autorovi: <http://www.czechlit.cz/autori/rehak-jakub/>

2008

ONDŘEJ HANUS [*1987]

Stínohrad /Weles/

Umbra

spálenas, hnědi, obrůstáním
žehem, a sotva pro něj
sníží se k stínu, k cloně
cosi, co vnika dolů za ním

rozvrací rozměr, v němž tys, hnědi
co v sněti ze svých torturál
(jak já svá slova ponurá)
napnula naděj; v odpovědi

stáčí se nad tvá sžehlá bedra
potom, co bohu kůži zedral
odporný červ, jenž kálí vedra

torturu mění v její pastiš
a ty se škvaříš samou slastí
a, sama červem, hřešíš na stín.

Úryvek z recenze

Hodně bylo napsáno také o Hanusově koncentraci na jazyk a jeho zvukovou podobu – a mnohé z básní *Stínohradu* skutečně přinášejí školně dokonalé příklady aliterací a jiných veršových instrumentací (jen v titulní básni: „stín stíná stín, s ním němé sněmy síní [...] se svatým svícem sesypaně stíní / suť svátou z těžkých stok sví serafíni [...]“). Ona domnělá jazyková virtuoza (do níž můžeme kromě dříve řečeného zahrnout i archaičnost Hanusova jazyka) však upomíná především k poměrně nešťastné dekadentně-symbolistní stylizaci, která čtenáře *Stínohradu* od samého začátku provází. Právě ona vede k motivickému a tematickému zúžení – a připočteme-li omezení, která s sebou přináší striktně vymezená forma – není divu, že se básně *Stínohradu* brzy samy sebou vyčerpávají. Hanus tak jako by se sám bezděčně apriori oloupil o prostor k básnění, pohybuje se na úzce ohraničeném území a jeho poezii to rozhodně neprospívá... /[Jana Sieberová](#)/

Autor provozuje tematický blog *Sonetář webovů* <http://sonety.blog.cz/>

JAKUB BĚLAN [*1981]

Stín (Rozplyneš se) /Literární salon/

Hrací skříňka

Hrací skříňka má dva otvory;
je třeba vejít
a vyjít,
abys uvolnil tón.

Ten list

ten list, jímž v dobách žití smaragd protéká,
jejž zachová ve tvaru obsidián,
jak nemá nepřipomenout mi člověka?
„smrt vysouká tě z ovíjivých lián...“

proč do pozdního sběru klamat vinaře?
krev rozcákat a tvářit se, žes raněn?
nepoznáš samaritánské dlaně
a nevytropíš ostrou slast, když vina dře;

jsi první z posledních a ti druzí
čas obcházíš a stopuješ ho v kružích
a hlínu vidíš z blízka: pouto zrněk...

jsi lisován; a viz, kdo drží hrnek:
to Vinař sám a po něm i sám Pijan
tě vysoukali z ovíjivých lián.

Anotace

Debut Jakuba Bělana *Stín (Rozplyneš se)* navazuje v mnohém na klasickou poezii a ocitá se v blízkosti poetiky surrealistického hnutí. Bělan své básně nechává plynout v jednom nesmiřitelném toku, čtenáře nešetří a utočí na něho svou vyhraněnou obrazností. Prostory a objekty tak nečekaně mění tvar a transformují se v něco jiného. Mluví na veškeré dění pohlíží z nadhledu, pojmenovává proměny a vesmírné jevy a ukončuje své krátké projevy neotřelými gnómičnými pointami. Transformacemi provází všudypřítomná úzkost jako magická síla uvádějící vše do pohybu. Dominují zde motivy různých částí a kusů těla, prolamování, protrhávání povrchů živých a neživých věcí, obnažování vnitřků. Sám člověk je zdvojen motivem sochy či stínu. Temné vyznění, typické pro mladé začínající autory, zde umocňuje vznešená hrůza odlehčená surrealistickou hravostí.

Ukázky: <http://www.literarnisalon.cz/vydavatelstvi/2008/jbelan/ukazka.htm>

FANTASÍA

Fantasía /Dauphin/

Básnická skupina Fantasía byla založena v roce 2005 ve složení **ADAM BORZIČ** [*1978], **KAMIL BOUŠKA** [*1979] a **PĚTR ŘEHÁK** [*1978]. Skupina se pravidelně představuje veřejnými čteními (spolu s performerkou Darinou Alster).

Program skupiny

1. Smysl poezie lze vytvářet hrou. Hra však není smyslem poezie. Poezie není pouhou útěchou, není anestetikem.
2. Zkušenost poezie ústí v účastné bytí. V angažovanost ve světě, protože neochota pro něco svědčit poezii kompromituje.
3. Básník se ve světě angažuje intenzitou celé bytosti. Proto může a má být patetický:
 - „nový patos“ není projevem citové křeče
 - „nový patos“ zjevuje intenzitu básnického bytí
 - „nový patos“ nese a přináší poezii, která se hlásí k spoluodpovědnosti za stav světa
 - klíčem k „novému patosu“ je představivost
4. Básník není pouhé médium, které slepě zaznamenává průchozí pohyb univerzálních energií. Básnickou výpověď umožňuje až jejich aktivní transformace. Tak se usnesli tři mluvící delfini na koncilu ve Ferrare.
5. Básníková zkušenost jazyka je určujícím faktorem jeho tvorby. Proto je dobré a žádoucí, aby si byl básník vědom své pozice v domácím literárním kontextu. Je nanejvýš žádoucí, aby se pohyboval jako ryba ve vodě v kontextu světovém. To mu umožní svébytný tvůrčí čin.

[Autorský přednes Adama Borziče](#) /DenikReferendum.cz: Nedělní chvílka poezie. Díl 57./

[Autorský přednes Kamila Boušky](#) /DenikReferendum.cz: Nedělní chvílka poezie. Díl 3./

Více informací o skupině Fantasía: <http://www.czechlit.cz/autori/fantasia/>

Další knihy

KAMIL BOUŠKA: Oheň po slavnosti (2011) /Agite/Fra/

Průvan

Vítr venku rozezpíval ulici:
jak divně tam teď zní lidský hlas,
jako by mutoval, jako by se zbláznily šťávy v těle,
šedý prach se z nich zvedá,
láme vlasy a úsměvy, hyzdí tváře, studené prsty vráží
do očí tak prudce, že i světlo bolí jak bodná rána.
Ale uvnitř, na plovoucí podlaze,
za oknem uspaným roletou,
v temném bratrství s opuštěnými věcmi
zaslechnu dotek,
jak se mění v páru.
A je to klidný, těžký vzduch, který může zlomit vaz.

Anotace

Debut mladého básníka Kamila Boušky (1979), člena skupiny Fantasía. Bouškovu poezii známe dosud jen fragmentárně. Ve sborníku skupiny Fantasía, jíž je členem, publikoval rozlehlejší básně, v nichž se nechával unášet proudem slov a imaginace. Otiskl také komornější verše, v nichž vyzkoušel svoje vlastní řešení bytového interiéru, tolik rozšířeného v české poezii posledních let. Naposledy se objevily ukázky z nového cyklu Rozemnutá země, jakési osobní variace mýtu o stvoření světa. - Vzhledem k energii, s níž promlouvá v různých variantách Bouškův osobitý hlas, i vzhledem k tomu, že některé z jeho básní zmíněnou bytovou poetiku pozoruhodně nabourávají a demontují, je pro mě vydání Bouškovy prvotiny Oheň po slavnosti záslužným a očekávaným počinem. /Jonáš Hájek/

2009

JAN TĚSNOHLÍDEK jr. [*1987]

Násilí bez předsudků /Petr Štengl/

sereme si na hlavy

narodili jsme se moc brzo –
ještě nikdo neudělal tlustou čáru
za dvacátým stoletím
ještě nikdo neřek že
to všechno bylo jen tak/jen jako –
narodili jsme se moc brzo
rodičům co dostávali bombóny od pánů který
nosili kříže
polámaný kříže
hvězdy a
hvězdy s pruhama –
rodičům který moc demonstrovali a
napsali moc básní aby zjistili že

to všechno bylo zbytečný a
prej jsme mladý na pochopení
k čemu byly
srpy & kladiva –
jo – byly mi teprv dva když tanky odjely
někam pryč
strašit jiný děti a
demokracie dala slávu
pouliční tvorbě
podvodníky se skořápkama na každé roh a
americký filmy - -

(úryvek)

Anotace

Prvotina Jana Těsnohlídka ml. je básnický ambiciózní projekt. Expanzivní styl psaní v nejlepších chvílích střídá fotograficky zachycený okamžik příkré meditace. Kritika spatřuje ve sbírce možnou generační zpověď (K. Piorecký, Tvar 14/09), ale také poezii, která se knižně vydávat neměla, manipuluje a její autor „kecá“ (O. Hanus, tamtéž). Jan Těsnohlídek ovšem v žádném případě nepředkládá pouze lyrizující žvást. Texty jsou určeny pro inteligentní publikum spíše než pro úzce orientovaný poetariát.

Cena Jiřího Ortena

[Autorský přednes básně Život ve dvou místnostech](#) /DenikReferendum.cz: Nedělní chvilka poezie. Díl 41./

Více informací o autorovi: <http://www.czechlit.cz/autori/tesnohlidek-jan/>

2009

IVA KŮŘILOVÁ [*1982]

Snad že kašeš chuchvalce odrostlých pampelišek /Protis/

Vylíhnutí

zapadlé ruce do pukliny těla
zapadlé a beztvárné v tepajícím mase

jako když otvíráš plechovku lančmítu tupým
nožem

voda vteče mezi prsty
a blána praskne

V cementovém pruhu vybílený

hlas
jako když drhneš kloubem o ztvrdlou zem
zní mi

X X X

Je doba plení, každý druhý krok vytrhnu i
s kořeny.

Anotace

Snad že kašeš chuchvalce odrostlých pampelišek / staneš se bezstarostným chodcem / zaslou stopou v mé
dlani. Takové magické obrazy nám předkládá autorka ve své vyzrálé prvotině...

Ukázky: http://almanachwagon.cz/naklad/kurilova_iva/profil.htm

2010

RADEK ŠTĚPÁNEK [*1986]

Soudný potok /Masarykova univerzita, edice Srdeční výdej/

xxx

Bože, dej mi prosím zrak a slovo
Jako pramen a rybu
Která mu dá poznat moře

Dej mi i sluch
V tomto hluchém světě

A dej mi ústa abych líbal
A dlaně abych pohladil
A nesevřel

Dej mi tolik času
Kolik na tobě žádá jepice Pane

Dej mi domov a pokoj v něm

Dej mi sílu roubu i podnože
Aby společně vykonaly zázrak

Dej mi prosím zrak a slovo
Neboť i já jsem rybou
Která putuje

Anotace

Prvotina prachatického rodáka, jihočeského rybáře a brněnského studenta v jedné osobě. Zaujme čistotou, která není předstíraná ani naivní. Postřehy zapsané v krátkých básních v prvních třech čtvrtinách knihy na konci vystřídají verše jen o málo rozvitější. Voda je hlavním živlem, která se dere do básní. Voda rybníční, středomořská, ale hlavně - voda potoční. A na čtenáři zůstává, zda si soudný potok bude pouze představovat nebo zda vyhledá ten skutečně existující na mapě.

Informace o knize: <http://www.czechlit.cz/nove-knihy/soudny-potok/>

2011

MARKÉTA PILÁTOVÁ [*1973]

Zatýkání větru /Větrné mlýny/

xxx

Hory, hory mé
Jako teplý déšť
Jako trhání lesní
Vyschlé kůže jejich
Vítr kolébá

A já piju, protože piju
Protože žena, která pije, je mužem
Protože pít se srdcem zlomeným se může
Jako žít, znova žít

A piju, protože piju, hory mé
Schovává v hoře
Srdce
Žena, ta, která pije
Jako muž

Zatýkání větru

Vracím se na sever
Jako se vrací domů
Vracím se k vám
Kam patřím, ví vítr sám
A já ho zatýkám

Zatýkám vítr
Jako se zatýká spánek
Jako se zvrací první láska

Vracím se na sever
Jako se vrací domů
Jako se skládají bílí ptáci

Doposud na sebe spisovatelka, novinářka a hispanistka Markéta Pilátová upoutala pozornost zejména svou prozaickou tvorbou. Její knihy *Žluté oči vedou domů* (2007) a *Má nejmilejší kniha* (2009) byly nominované na cenu Magnesia Litera. Krom toho píše také knihy pro děti (v pořadí třetí z nich *Kiko a tajemství papírového motýla* /2010/ byla rovněž nominována na cenu Magnesia litera) a překládá ze španělštiny. Soubor veršů *Zatýkání větru* je její básnickou prvotinou.

Ukázky: http://www.literarni.cz/rubriky/ukazky/poezie/marketa-pilatova-zatykani-vetru_8551.html
Více informací o autorce: <http://www.czechlit.cz/autori/pilatova-marketa/>